

BOJTOR IVÁN

A kör bezárul

Erik Thorvald autóbalesetben hunyt el 2022. október 19-én Belgiumban, Ypres-től nyolc kilométerre. A helyszínelők szerint elaludhatott a volánnál, azért került át a másik sávba, vagy pedig öngyilkos lett, és szándékosan rohant bele a szemből érkező kamionba. A vizsgálatot lezárták, pedig...

Most írhatnám azt, hogy jól ismertem, de ez nem igaz, csak néhányszor találkoztunk, akkor is többnyire inkább vitatkoztunk, mint beszélgettünk. Thorvald azt állította, hogy az írók jelenleg képtelenek ábrázolni a „valós” világot, mert nincs meg hozzá a szókincsük. Egy teljesen új nyelvet kell alkotnunk, amit évszázadok vagy évezredek alatt talán lassacskán megért mindenki. Egy olyan nyelvet, amelyben semmi sem utal az időre. „Ez lesz az evolúció következő lépése!”

Fizikus volt, és tagadta az idő létezését. „Az idő egy felesleges mankó számunkra, és amíg el nem hajítjuk jó messzire, addig sántítani fogunk.”

Mit is hozhattam volna fel ezzel szemben?

Hiába hivatkoztam mindenféle általam ismert elméletre, minden ellenvetésemet lesöpörte. Tulajdonképpen a halálával győzött meg arról, hogy igaza van, hogy csak a „változás” létezik, az idő pedig nem. Illetve nem is a halálával, hanem egy videofelvétellel. Talán, ha ezer évvel később élnék, le tudnám írni Thorvaldnak és két társának, Ralf Wisenmayernek és Hans Schüsslernek történetét úgy, ahogy ő gondolta, de mivel az a nyelv még nem áll a rendelkezésemre, most csak egy kétségbeesett próbálkozás, egy zavaros mozaik vagy inkább kollázs következik.

Amire bizonyíték van

Douglas Haig, aki akkor „még csak” a Brit Expedíciós Hadsereg I. hadtestének parancsnoka volt, 1914. október 24-én és 25-én a következőket írta naplójába:

„Az ellenség ötször intézett ellenünk tömegtámadást. Az oxfordiak vártak a tüzeléssel addig, míg az ellenség 50 yardnyira megközelítette őket, azután a szó betűszerinti értelmében lekaszálták őket.”

„Rising kapitány elmondta, hogy a németek, egészen fiatal legények, bátran jöttek előre. Egy lovastiszt buzdította őket a támadásra, egészen addig, míg a tűzvonalkunk előtt, őt magát is le nem lőtték.”

A rendelkezésemre álló adatok alapján készült rekonstrukció

Ralf Wisenmayer őrvezető – akinek ugyanabban a tömegsírban kellett volna végeznie, mint háromezer másik névtelen társának, akik beleszaladtak a Brit Expedíciós Hadsereg tüzébe – a huszonötödikére virradó éjszakát egy erdőben töltötte. A *Gefreiter* földön ült, hátát egy fatörzsnek vetve, amikor is előkaparta zsebéből jegyzetfüzetét, és egy alig pár centis tintaceruzát, majd a vaksötétben írni kezdett.

„Tegnap huszonnyolc kilométert gyalogoltunk. Végre ideértünk a kiindulási körzetbe. Hajnalban támadunk. Mindenki bizakodó. A hadnagyunk azt mondta, hogy már csak két hét és vége a háborúnak, de hogy így legyen, ahhoz reggel el kell foglalnunk az előttünk lévő falut. Elfoglaljuk! Eddig is elfoglaltunk mindet, amit csak akartunk.”

Talán már egy perce bámulhatott a feketeségbe, amikor érezte, hogy lassan lecsukódik a szeme, és a füzet kicsúszik a kezéből. Álmában újra az egyetemen volt, és matematikából vizsgázott. Kétségbeesve próbálta meg újra és újra megoldani az előtte fekvő, papírlapra írt feladatot, de nem tudta elolvasni, mert hol az eleje, hol pedig a vége folyt össze egy kékszínű pacává. Amikor pedig a lapra rá akarta írni a nevét, rádöbrent, hogy nincs is nála ceruza. Körülnézett, hogy kitől kérhetne egyet kölcsön, de a teremben csak egy furcsa öltözetű fickót látott, aki a táblánál állt, neki háttal, és ronggyal éppen egy egyenletet törölt le. Tisztában volt vele, hogy annak az egyenletnek semmi köze a feladathoz. Felismerte. Egy fizikai probléma felvezetése. Biztosan tudta, hogy még nem oldotta meg senki... senki a világon. És ő akkor... abban a pillanatban rájött a megoldásra. Akkora öröm töltötte el, hogy felriadt.

Robertson hadnagy emlékirata

1940. május 26-án este 10 órakor Williams őrnagy telefonon jelentett felettesének:

– A német tankok áttörték az első két védelmi vonalunkat, és tovább száguldottak Ypres felé. Szerencsénkre a gyalogságuk lemaradt, és azt a jobbszárnyunkon álló két zászlóalj feltartóztatta. Így lehetőségünk nyílik... Hogy felrobbantottuk-e a hidat? Miféle hidat? A térképen nincs semmiféle híd. Ez valami...

A vonal megszakadt. Williams tulajdonképpen engedélyt akart kérni, hogy visszavonulhasson a már előkészített harmadik állásba.

Az írnoka felnézett az írógépe mellől, majd megkérdezte: – Rádión?

– Ugyan! – legyintett az őrnagy. – Azt már szétlőtték.

Ez csak képzelgés

Korom sötét volt. Hans Schüssler a többi *Soldattal* egyetemben lemászott a teherautó platójáról. „Mi van már megint?” Az autójuk aznap

már harmadszor romlott el, lemaradtak a századuktól. A sofőr szerint az üzemanyaggal lehet valami. A *Feldweibel* parancsára nekigyürköztek mind a tizenketten, és letolták az autót az útról, majd lökdösték tovább a feketeségben, át a réten a vagy húsz méterre felsejlő kis erdőig. A sofőr felnyitotta a motorháztetőt és két másik katonával nyomban nekiláttak a szerelésnek. Lámpát nem mertek gyújtani. Hans csak most döbönt rá hajdani gyakorlatozásuk értelmére, amikor ők hárman bekötött szemmel szerelgették az autót. Akkor nevetségesnek tűnt, el sem tudták képzelni, hogy valaha ilyen helyzetbe kerülhetnek. Az őrmester két katonát visszaküldött az út mellé: „Hátha jön a mieink közül valaki.” Kettőt pedig előre kísért őrségnek, az erdőtől vagy száz méterre, és bokrokba bújtat-ta el őket. Hans nem sokat gondolkodott – a szereléshez nem értett, az öröket meg úgyis csak egy óra múlva kellett leváltani –, ezért úgy ahogy volt, rohamsisakostul, géppisztollyal a nyakában leült egy öreg fa mellé, nekitámasztotta a hátát, egy kicsit még izgett-mozgott erre-arra, hogy kényelmesebb helye legyen, és már aludt is.

Álmában újra diák volt, és krétával egy nagy fekete iskolai táblára írt. Az egyenlet eleinte megoldhatatlannak tűnt, de hirtelen... rátalált a levezetésre. Egymás után írta a sorokat. Furcsa érzése támadt. Figyelik? Hátra nézett, egy másik fiú is volt a teremben, az első padban ült, de nem őt nézte, hanem kifelé bámult az ablakon, a parkba. Felkapta a krétaporos rongyot és kapkodva letörölte, amit felírt. Még csak az kellene, hogy valaki észrevegye, hogy ő ilyen nem árja fizikával foglalkozik, biztos ki-csapnák.

– Roham! – harsant fel az üvöltés. Schüssler ösztönösen felugrott, és kiszaladt az erdőből. Már derengett. Egy lövészárkot látott maga előtt, ahonnan rá tüzeltek. Rohant előre, közben hol jobbra, hol balra leadott egy-egy rövid sorozatot. A lövedékek az árok előtti földhányásba csapód-tak. Még mindig nem látta, hogy honnan lőnek rá. Olyan érzése támadt, hogy csak álmodja az egészet. És akkor eltalálták.

Rekonstrukció

Douglas Haig még mindig a térképet bámulta. Azon törte a fejét, hogy a hova vezényelje a hadtestének tartalékát, a Monro tábornok parancsnoksága alatt lévő második hadosztályt. Egy pillanatra még az is megfordult a fejében, hogy leváltja velük a frontvonalban álló csapatokat, hogy azok a négy napja tartó, öldöklő, nem egyszer kézitusáig fajuló harcok után hadd pihenjenek, de ezt rögtön el is vetette.

Taylor százados, aki percek óta ott toporgott mellette, elunta a várakozást, és szó nélkül távozott. Tulajdonképpen csak azt akarta elmondani, hogy az egyik roham után a lövészárok előtt találtak egy fegyvert, egy újfajta sorozatlövőt, amelyet a németek addig még nem használtak. Tudta,

hogy Haig nem sokra becsüli az olyan új csodadolgokat, mint a géppisztoly meg a golyószóró, mert mi tagadás, megbízhatatlanok, szinte mindig akkor mondanak csődöt, amikor a legnagyobb szükség lenne rájuk. Mindenesetre azt a német fegyvert elküldte egy futárral Le Havre-ba, hogy vigyék át a csatornán, vizsgálgassák csak az otthoni nagyokos szakértők, akik nap mint nap előállnak valami használhatatlan ötlettel. Fogalmuk sincs a valóságról, erről a mészárszékről. Pajzsokat meg vasvértetek ajánlgatnak, miközben a németek 420 milliméteres mozsarakkal lövik az állásokat.

Jegyzőkönyv alapján

Ralf Wisenmayerre három puska szegeződött. A *Gefreiter* felemelte a kezét, felállt és ment amerre lökdösték.

Mi történhetett? Átaludta a támadást? Vagy nem is volt támadás? Az ágyúzásra biztos felébredt volna. A többiek éjszaka visszavonultak, őt meg ott felejtették?

Egy alacsony falú házba vezették, lelőtték egy székre, egy angol tiszt elé, aki németül az egysége után kérdezősködött. Persze nem válaszolt egyetlen kérdésre sem. Közben körbebámult a szobában, és a tekintete megakadt egy díszes falinaptáron. Érezte, hogy valami furcsa rajta, de eltelt néhány másodperc, mire felfogta, hogy mi az. A naptár tetején az évszám 1940 volt. Talán nyomdahiba? Vagy valamiféle öröknaptár, csak annál az évnél nyitották ki? Vagy tényleg 1940 van, és még mindig tart a háború? De hát nem emlékszik az eltelt huszonhat évre! Vagy fejsérülése van, és csak képzelődik erről az egészből? Vagy még mindig álmodik?

A távolból tompa dörrenést hallott, magas süvítést, és egy hangos, közeli robbanást. Az épület megremegett. Újabb mély „buff” következett, újabb süvítés, és egy újabb robbanás, Aztán egyszerre három messzi baljós „buff-buff-buff”, a lövedékek visítottak, szinte kánonban, végül a három dörrenés egybefolyt... A légnyomás belökte az ajtót.

Az angolok idegesen toporogtak, össze-összedugták a fejüket, közben rámutogattak. Tudta, hogy róla beszélnek, a sorsáról döntenek, de nem értett belőle egy mukkot sem.

Közben többször is bekiáltott egy kint álló katona valamit. A következő robbanás után a tiszt legyintett egyet, és mindnyájan kirohantak a házból. Ott hagyták egyedül. Motorzúgást hallott. Elóvatoskodott az ajtóig, és még látta a porfelhőben távolodó teherautót.

Elmenekültek!

A *Gefreiter* úgy döntött, odakint elbújik, és bevárja az övéit. Nem lehetnek messze, ha... Két távoli ágyúlövést hallott, az egyik lövedék annyira közel csapódott be, hogy megrázta a házat. Wisenmayer a padlóra lapult, várta a második becsapódást, de...

Talán így történt

Hans Schüssler egy ágyülvédék vájta gödörben tért magához. Éjszaka volt. A bal karja iszonyúan szagatott, de... „katonadolog”, épphogy súrolta a lövés, csak a bőrét tépte fel. A begyakorolt, gépies mozdulatokkal átkötötte, majd a géppisztolya után tapogatózott a sötétben, de nem találta. „Vissza kellene kúszni a mieinkhez!” De merre? Ha rossz felé indul, elfogják. Ott feküdt hajnalig.

Tények

A tudósvilág legnagyobb megdöbbenésére Erik Thorvald az Abel-díj, a matematikai felfedezésekért kapható legmagasabb kitüntetés átadása előtt kilenc nappal, egy tv-interjúban úgy nyilatkozott, hogy az egyenlet mindkét új megoldását tulajdonképpen Maurice Genet újságírónak köszönheti, mert a benne szereplő konstans az ő kutatásainak eredménye. A nemzeti tudományos akadémiák persze rögtön felháborodva reagáltak állítására, mondván, hogy annak a „sarlatánnak”, „képzeltgőnek”, „áltudományos szélhámosnak” semmi köze nem lehetett a felfedezéshez. Néhány kollégája ugyan védelmébe vette Thorvaldot, miszerint: azt a megjegyzést biztosan csak viccnek szánta, de Genet egyik unokája megerősítette, hogy nagyapja annak ellenére, hogy nem sokat konyított a magasabb matematikához, valamilyen rejtélyes okból kifolyólag évekig foglalkozott a most közérdeklődést kiváltó egyenlettel.

A sajtó ráharapott a hírre, a könyvkiadók pedig egymással versengve jelentették be, hogy újra megjelentetik a már rég elfeledett író műveit.

Maurice Genet tizenhat „népszerű tudományos” könyv szerzője volt. Ő írta többek között a *Rádióantenna-rendszer az ókorban*, a *Numa király elektromos kísérletei*, és az *Ókori lézervágók* című műveket. 1992-ben, amikor kiadója két könyvének kéziratát is visszaküldte – úgymond: „Ez már mind lerágott csont!” –, belátta, hogy az ókori történelmi rejtélyekről már tényleg nincs mit lehámozni, és abbahagyta az írást. Évekkel később, amikor a hosszú évtizedek alatt felgyülemlett jegyzeteit rendezgette, a kezébe akadt egy cikk, amit valamikor a '70-es években ollózhattott ki egy angol lapból. Elmondása szerint, még csak nem is emlékezett rá. Egy dél-angliai kisváros első világháborús gyűjteményében a relikviák között egy második világháborús német géppisztolyra akadtak. A nyolcvankét éves James Roberts, a múzeum hajdani kurátora megesküdtött arra, hogy az a fegyver már 1928-ban ott volt, gyerekkorában nemegyszer látta. Miután egy helyi lapban megjelent cikkben hosszasan gúnyolódtak Roberts memóriáján, az öreg megmutatta a katalóguscédulát, amelyen valóban az 1928-as évszám állt.

Genet úgy érezte, eljött az idő a visszatérésre: talán még egy utolsó rejtélyt felderíthet. Azt tervezte, hogy ebből a történetből majd valamiféle időutazással vagy időtöréssel kapcsolatos cikket kerekít. És ha még talál mellé

néhány hasonlót, akkor akár még egy könyvre való anyag is összejöhet. Átutazott Angliába. James Roberts már elhunyt, de utóda Norris Thompson készségesen segített neki. „Nem árt egy kis reklám a múzeumunknak! A nyári hagyományörző játékok két napján kívül alig akad látogató.”

A keresett tárgy egy MP 38-as géppisztoly volt. Thompson a hajdani cikkben leírtakat csak annyival tudta kiegészíteni, hogy egy 1914-ben elszüllyedt komiban találták egy vízmentesen lezárt vaskazettában. A roncsot 1928-ban emelték ki. „És volt a fegyver mellett még valami!”

A poros raktárban negyedórányi kutakodás után találtak rá a naplóra, vagy inkább jegyzetfüzetre, amelyhez spárgával egy apró kis ceruzát kötöttek. Maurice Genet felismerte, hogy a szöveget németül írták, de mivel lefordítani nem tudta – „Majd otthon!” –, sorban lefényképezgette az oldalakat.

Miközben hazafelé tartott, eszébe ötlött egy másik világháborús rejtély is. Talán Peter Kolosimo valamelyik könyvében olvasott róla. 1958-ban Nápoly egyik utcájába egy világháborús ágyúlövedék csapódott be, és robbant fel, nagy pánikot keltve. Napokig rágódott miképpen tudná ezt a két eseményt összekapcsolni. Nem talált megoldást.

„Hm, lesz még több is, csak kutatni kell.” És kutatott...

Az Abwehr 2127/1940 számú aktája alapján

Alfred Werner, a Wehrmacht 7. hadosztályának századosa elképedve bámult a széken ülő, vérző orrú alakra: „Ez nem normális!” A férfin német egyenruha volt, csak hogy az előző háború német egyenruhája. „Ez most mit jelent? Így tiltakozik Belgium megtámadása ellen? Vagy talán gúnyolódik? Vagy a *Gefreiter* tényleg sültbolond?”

Leült, és végigolvasta a néhány soros jegyzőkönyvet. A foglyot kihallgató hadnagy a lap szélére megjegyzéseket is írt.

Fegyverrel a kezében fogták el. A puskája egy Gewehr 98-as volt, német gyártmány. (Itt maradhatott még annak idején, 18-ban a visszavonuláskor, miként az egyenruha is.)

Iratai nincsenek. Azt állítja, hogy 1893-ben született. (Nem néz ki, még tizenhét évesnek sem. Inkább tizenhatnak!)

Kifogástalanul beszél németül. Az általa megadott egység száma a valóságban is létező csapatszám. (De nincsenek itt ebben a térségben. Még nem tudtam felvenni velük az összeköttetést.)

A százados az asztalra dobta a cetlit: – Más egyéb?

– Egy jegyzetfüzet volt nála, tele mindenféle jelekkel. Csak egy norvég falu, vagy város nevét sikerült megfejteni, illetve azt nem is kellett megfejteni, csak elolvasni.

– Úgy! Jelekkel – mondta elgondolkodva *Hauptmann* Werner, majd legyintett: – Nekünk most erre nincs időnk. Adják át az Abwehrnek!

Genet unokájának elbeszélése

Nagyapámnak 1994-ben akadt a kezébe Von Dintzl ezredes 1962-ben kiadott könyve, amelyben a szerző a második világháborúban alkalmazott rejtjelező technikákkal foglalkozott. Az Abwehr, a német katonai hírszerző és elhárító szervezet hajdani kódfejtője, mint érdekességet említett meg egy kódot, amit matematikai egyenletnek álcáztak, és amelynek megfejtésére ugyan hosszú időt áldoztak, de nem sikerült feltörniük. Még néhány sort is közölt belőle. A jeleket látva nagyapám majdnem kiejtette kezéből a könyvet.

Amikor lefordítottatta az Angliában talált jegyzetfüzet tartalmát, a fordító kétségbeesve mentegetőzött, mert három oldallal nem tudott megbirkózni. „Talán valamiféle titkosírás lehet.” Hát, ezek szerint: nem az volt.

Talán így történt.

Hans Schüssler azt hitte álmodik. Az őt kísérő örök a hajdani császári gárdaezred ruháját viselték. Próbálta elmagyarázni, hogy míg sebesülten, ájultan feküdt, akik arra járhattak, talán azt hitték, hogy meghalt, és elvitték a fegyverét, az iratait, a cigarettáját, a jegyzetfüzetét, mindenét...

Az őt kihallgató tisztek közül az egyik az elmondottak hallatán kényszeredetten mosolygott, a másik meg olyan dührohamot kapott, hogy belevörösödött a feje.

– *Franc-tireur!* – üvöltötte.

Erik Thorvald

Álmomban a Heidelbergi Egyetem egyik ódon, üres termében krétával a kezemben álltam a tábla előtt. A táblán a Schrödinger-egyenlet díszelgett. Sohasem jártam Heidelbergben, de mégis biztos voltam abban, hogy ott vagyok. Az egyenlet meg... Néztem, csak néztem, és az járt a fejemben, hogy hibás, illetve nem is az, hogy hibás, hanem hogy csak egy kiindulópont, egy alap. Aztán eszembe jutott, hogy Born és Oppenheimer az egyenletet már egyszerűsítették, az elektronok mozgását elválasztották az atommagoktól, mivel azok nagyon különböző tömegűek. Nekem azonban váratlanul egy másik ötletem támadt. Húztam egy vonalat az addig felírtak alá, majd a tábla jobb szélére odafirkantottam, hogy Erik Thorvald, jelezve, hogy onnantól lefelé az már az én elgondolásom. Az addig ismert helyett egy teljesen más utat választottam, és már bele is kezdtem a levezetésbe, amikor kintről lövöldözést hallottam. Az ablakhoz siettem és kibámultam. Nem láttam semmi rendkívülit. „Képzeldöm?” Visszafordultam. A táblánál egy furcsa öltözetű fickót pillantottam meg, aki a félbehagyott levezetésemhez már további négy sort írt. A fiatalember keze megállt a levegőben, megvakarta a fejét, és se szó, se beszéd kiment

a teremből. Magamnak sem tudom megmagyarázni miért, de utána indultam. Persze az álmok logikátlansága vagy logikája közbe avatkozott, és amikor kiléptem a folyosóra, egy forgalmas utcán találtam magam. Megrettenve visszafordultam, és visszairamodtam a terembe. Erre-arra leágazó folyosókon rohantam, majd egy végtelennek tűnő lépcsősoron trappoltam felfelé. Rátaláltam a terem ajtajára, benyitottam, és már majdnem beléptem, amikor megláttam, hogy ketten is vannak benn.

Az egyikük, az, akit követtem a táblánál éppen a levezetését folytatta, írta tovább, majd váratlanul letörölte az egészet, a másik pedig, aki az első padban ült, megdöbbenve, félig nyitott szájjal bámult a szálló krétapor felhőre... Felébredtem.

A sajtó

Egy újságíró a sok közül, aki volt annyira lelkiismeretes, hogy megpróbált utánajárni a történetnek, Angliában megtalálta a jegyzetfüzetet, és a teljes tartalmát nyilvánosságra hozta. Erik Thorvald egyik levezetésének nagy része betű, illetve szám szerint megegyezett az abban leírtakkal. Kitért a botrány.

Az újságírók farkasfalkája rávetette magát a koncra. A szerkesztőségek egymásra licitálva oldalanként vásárolták fel Maurice Genet hajdani jegyzeteit, a család nagy örömére.

Persze Von Dintzl ezredes könyvére és az abban olvasható levezetésre is ráakadtak. Mindenki számára világossá vált, hogy Thorvald a másik levezetését is úgy másolta. Az Abel-díj jelölőbizottsága törölte nevezését, több egyetem pedig visszavonta díszdoktori címét.

A beindult gépezet nem állt le. Mindenki tudni akarta, hogy kik lehetek „azok a zsenik, akik korukat megelőzve megoldották az egyenletet”, azt az egyenletet, amelyből amúgy néhány tudóskoponyán kívül senki sem értett semmit. Felforgatták a levéltárakat, sokmilliónyi oldalt lapozgattak át, de nem találtak semmi nyomot, ami Ralf Wisenmayerhez és Hans Schüsslerhez vezetett volna.

Thorvald két hétig hallgatott, elrejtőzött a nyilvánosság elől, álnéven egy vadászházban húzta meg magát valahol a Fekete-erdőben, majd az egyik tévécsatornában közzétett felhívásra válaszolva beleegyezett, hogy részt vesz egy élő, beszélgetős műsorban.

Végül is semmiféle beszélgetésre nem került sor.

Felvettem az adást. Íme!

(Stúdió: asztal, négy szék, a háttérret egy hatalmas, három részre osztott kép alkotja, rajta közepén Thorvaldnak az Open Mathematicsben megjelent levezetése, tőle jobbra egy Von Dintzl könyvéből kimásolt oldal, balra pedig az angliai jegyzetfüzetben talált sorok fényképe.)

A műsorvezető (önjelölt világsztár) szabadkozik, hogy sajnos a másik két meghívott vendég bizonyos meg nem nevezett, halaszthatatlan okokra hivatkozva lemondta ezt a nagyszerű lehetőséget, hogy személyesen tegyék fel kérdéseiket Erik Thorvaldnak.

Közben azt mutatják, hogy Thorvald fészkelődik a kényelmetlen széken.

Meleg lehet, mert homlokán az izzadságcseppek átszillannak a púderon, amit előtte az arcára ecseteltek. Belenézne a kamerába, de a reflektorok fénye valószínűleg a szemébe világít, csak hunyorog, pislog. Hátrafordul, bámulja a hátteret.

A műsorvezető még az Abel-díj alapításának körülményeiről beszél, amikor Thorvald feláll, és indulatosan közbe vág:

– Azt meg tudják magyarázni, hogyan került a nevem mindkét múlt századi dokumentumra? Nem? Hát persze, hogy nem! Schrödinger szerint az egyéni tudat az univerzumban terjedő egységes tudatosság megnyilvánulása. De ezt persze hiába magyarázom! – Ezután felszegett fejvel, színpadias lassúsággal kivonul a stúdióból.

A kamera hol a bal, hol meg a jobb oldali levezetést mutatja. Az egyikben, középen az áll „Thorvald” a másikon pedig aláhúzva az, hogy: „Erik Thorvald”.

Azóta csend van

Évtizedek múltán kiderült, hogy Thorvald sokkal többet tudott, mint amennyit elárult. Íróasztalának egyik fiókjában ott lapult egy dosszié, benne Maurice Genet kutatásainak összes eredményével. Az idős újságíró alapos munkát végzett, akár egy titkosügynök, minden dokumentumot összegyűjtött és eltüntetett, ami a rejtély megoldásához vezethetett volna. „Ez a sztori az enyém! Csak az enyém!” Eszközeiben nem válogatott: lefizetett könyvtárosokat, levéltárosokat, ha kellett betört, és lopott.

Amikor Thorvaldot felkereste, és átadta neki a dossziét, búcsúzáskor valami olyasmit mondott neki, hogy: „Félek, hogy ennek a történetnek még nincs vége.”

Zavaros elméletek csapdájában

Genet eleinte tévúton járt. Úgy gondolta, hogy valamiféle szárazföldi Bermuda-háromszögre utaló nyomra bukkant, ahol mások az idő szabályai. Ezt az elképzelését a lueri Ördög-híd legendájára támasztotta, és öt évet pocsékolat el annak dokumentálására.

Egy cikkbe bele is kezdett:

„Emlékszem, elnézően mosolyogtam arra, akitől először hallottam a rueli hídról. Mi is ez, vicc, novella, legenda? Utánajártam.

Állítólag az Ördög-hídja minden évszázadban néhány napra felbukkan, majd eltűnik. Elsőnek Aulus Hirtius, Julius Caesar alvezére említett egy két domb közé épített, sehonnan sehová sem vezető hidat. Ő, Gallia ismerőjeként, görög vagy etruszk építménynek tartotta, ami már első pillanatban is nevetséges állításnak tűnhet. Sok évszázaddal később Einhard mester Nagy Károlyról írt életrajzában megjegyzi, hogy az uralkodó serege, miután a pogány szászokat legyőzte, valamiféle olyan híd alatt vonult el, amit azóta ellopott az ördög.

A középkor elején római vízvezeték maradványának vélték. Később furcsaságai miatt az a különös vélekedés alakult ki, hogy a híd és a két domb, egy, az isten által eltörölt gonosz világ maradéka. A környéket elátkozott helynek tartották. Ez a nézet csak akkor változott meg, amikor a híd két végén megjelentek a homokkő szobrok. Ha az 1800-as évek valamelyikében készült dagerrotípiák nem hamisítványok, akkor a négy evangelistát: Mátét, Lukácsot, Márkot, és Jánost ábrázolhatták.”

A szellemhidat a második világháború alatt kétszer is lebombázták: 1944-ben az amerikaiak, 1940-ben az angolok. A történet szempontjából azonban csak a második adat lényeges. A lueri szellemhíd lehetett az, amiről Williams őrnagyot kérdezte felettese.

Ötévnyi helyben topogás után Genet az egyetlen olvasható szóra összpontosított. A Thorvald nevet először földrajzi névnek vélte. Ám amikor a neten rákeresett Erik Thorvald nevére, és megtalálta életrajzát, már megsejtett valamit: „Ez ám az időanomália!”

Mi is történt?

Genet összegyűjtött aktáiból kiderült, hogy Hans Schüssler 1914. november 18-án hajnalban végezték ki, Ralf Wisenmayert 1940. június elsején délután kettőkor. Mindkettőt kémkedésért ítélték halálra. Sírjaik alig négy kilométerre vannak egymástól.

Thorvald autójának roncsa hozzám került. (Hogy miképpen, azt most hagyjuk!) A helyszínelők jegyzőkönyve szerint a beépített kamera nem működött a baleset előtt, valószínűleg kikapcsolta, vagy talán már előtte meghibásodhatott, mert csak valamiféle régi felvételeket tárolt.

Az elsőt látni, hogy azon a napon (rajta a dátum és az időpont), fél órával a baleset előtt egy útkereszteződésnél, ahol építési munkálatok folytak, a kocsit egy földútra terelték.

Azon zötykölődött már néhány perce, amikor valamiért hirtelen eltűnt a kijelzőről a dátum és idő. Nem! Nem kapcsolta ki. A kamera továbbra is azt az utat mutatta. Elhaladt egy tanya mellett, majd átgurult egy keskeny, korlát nélküli hídon. Ment, csak ment. Közben nem találkozott egyetlen járművel sem. Egy lélekkel sem! A felvételen egy időre valamiféle zavar támadt – csíkok ugráltak rajta keresztül-kasul –, majd megint a földutat

mutatta. Előtte talán harminc méterre nagy porfelhő támadt, mintha valami felrobbant volna. Thorvald balra kapta a kormányt... A felvételen még egy pillanatra felvillant a baleset dátuma, majd elsötétedett minden.

Mit kell még ezen magyarázni?

A tanya, amit a kamera felvett, már nem létezik, de 1914-ben még megvolt, az első világháborúban pusztult el. Fényképem is van róla. A hídról nem tudok mondani semmit. Máig rejtély. A Thorvald előtt felrobbant lövedéket 1940-ben lőtték ki. Az lehetett az, amelynek robbanását Ralf Wisenmayer *Gefreiter* (az Abwehr jegyzőkönyve szerint!) hiába várta.

Ez a történet a 62 év múltán felrobbanó lövedékről bizonyára Maurice Genetnek is tetszett volna.

Az egyenlet megoldására mindhárman ugyanazon az éjszakán találtak rá, még ha az az éjszaka 1914. október 25-én, 1940. május 26-án, vagy 2018. május 9-én is volt.

Thorvald segített megoldani a két levezetést Schüsslernek és Wisenmayernek, akik – Dintzl ezredes és Maurice Genet közvetítésével – segítettek Thorvaldnak azoknak a megoldásában.

A kör bezárult.

Beismerem, hogy a kísérletem, amelyben a „valóságot” akartam megfogalmazni, csúfos kudarcot vallott, mivel az időtagadó Thorvald értelmezése szerint a világban mindössze csak egy egyszerű kis esemény, egy változás történt, és én annyit írhattam volna le, hogy: *az egyenlet megoldódott*. (De még ebben is ott az az időre utaló fránya két té.)